

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

331.615

Hely

Idő

"1926"

Személy

Helyszám

331.615, 1926

Szerző: *D.*

Cím: *Letört emberek felvonulása az előjáróságokon „szellemi szükségmunkáért.”*

Forrás:

Magyarság

34

(Hely)

1926. 11. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Letört emberek felvonulása az előjáróságokon »szellemi szükségmunkáért«

— A Magyarság tudósítójától —

A főváros, hogy az intelligencia nagy nyomorát enyhítse, szellemi szükségmunkát hirdet ezer ember számára. Ezer embert akar alkalmazni öt hónapon át számlálóbiztosnak, havi egymillió koronáért. Ezek a számlálóbiztosok lakásról lakásra járva, gyűjtik majd a főváros statisztikai adatait népszámlálások, választási névjegyzékek stb. céljaira. A jelentkezés tegnap kezdődött meg, de az első nap nem hozta meg a várt eredményt. Mára azonban megkezdődött a tolongás. Még el sem harangozták a delet és például az I. kerületi előjáróságnál már hatszázon is jóval túlhaladt a jelentkezők száma. Ha ilyen iramban megy tovább, holnap déli két órára, mikor a jelentkezést lezárják, elérheti a tizezret is. Ebből a tizezerből válogatják ki majd az alkalmas ezret, első-

sorban, természetesen, a teljesen kereset nélküli B-listásokat és szanált tisztviselőket.

Munkatársunk ma délelőtt jó néhány órán át jelen volt a jelentkezésnél az I. kerületi előjáróságon. Egy ódon, meszelt-falu, földszinti szobában zajlott le a jelentkezés Kontra Kálmán és Kunz Ferenc

tisztviselőik előtt. A Magyarság munkatársa is odaült Kunz asztalához, minden beadott törzslapot gondosan átolvasott, úgy, hogy lassacskán feléje fordult a jelentkezők közbizalma. Őt tekintették az illetékes előjárósági hivatalnoknak és a két tisztviselő jóváhagyásával egyenest nála történtek a jelentkezések.

Az ajtó előtt valóságos népgyűlés volt már; a jó háborus időkben, a jegyrend szer idején, állottak ilyen kopott, szatyro tömegek a hivatali ajtók előtt. És még hozzá egyidőre be kellett szüntetni a jelentkezést, mert a hatszáz nyomtatott jelentkezési ív, amennyit a hivatal kapott, elfogyott és a szolgát kellett elszalajtatni egy újabb kötegért. De akkor aztán bezudult a tömeg, egymásután vitték el jelentkezési ivateket, hogy kitöltsék.

Künn, a szűk, nyirkos, régi kőfolyosón, egymás kezéből kapkodva a tollat, irni kezdtek asztalon, széken, ablakpárkányon s néhány pere múlva egymásután szállingóztak és hozták a frissen kitöltött, még nedves ivateket.

A jelentkezők legtöbbször, természetesen, az iskola padjaiból most kikerült fiatalok soraiból való. Érettségizettek, kereskedelmi akadémiát végzett ifjak, félbemaradt jogászok, kész mérnökök és tanulásukban megakadt orvosok vonultak

Akik nem tudnak mit kezdeni az oklevelükkel

fel rossz, zöldesre kopott télikabátokban, pamutnyaksálban és fényesre pucolt bakancscipőkben. 1904, 1905, 1906, sőt sokszor 1907 volt jelentkezési éveiken a születési év, a „miből tartja el magát?”-rovatba pedig legtöbbször azt írták: *szüleim segitenek, vagy: özvegy édesanyám tart el.* Ha valaki látni akarja, milyen hiábavaló és reménytelen az iskolából most kikerült legfrissebb generációnak harca az elhelyezkedésért, hogyan dörömböl minden ajtón és hogyan kap egy-egy falat kenyér után, annak el kell jönnie és végignézni ezt a felvonulást.

— Aztán mikor jöjjünk el, megtudni, hogy felvettek-e? — kérdezi mindegyik azzal a bizó biztossággal és reménykedéssel, mely csak az ilyen fiatalok sajátja. Mind meg vannak már győződve, hogy felvették őket. Nem esik jól elszomorítani az ilyen ifjui bizalmat. Minek is mondjuk meg nekik, hogy az öreg B-listások, nyugdíjasok lesznek az elsők?

— Majd írásban tudatjuk az eredményt, — válaszoljuk inkább mindegyiknek.

A tisztviselőné, aki takarítónő és a baloratóból él

A női jelentkezők száma is nagy; elváltak, özvegyek, idős kisasszonyok. Az egyik azt írja be: *„butoraim eladásából élek“*; a másik: *„apósom támogat“*. A harmadik, egy négy polgárit végzett, feketealapos dáma, valami miniszteri tisztviselő özvegye, lyukakesztyűs kezeivel reszketve írja a foglalkozás-rovatba: *„ta-*

karítónő“; a mellékjövedelmekhez pedig: *„mosást, vasalást vállalok“*. Egy kendős néni, ki, állítólag, szintén négy polgárit végzett és oly ráncos, sötét, fonnyadt az arca, mint az aszalt szilva, úgy látszik, szégyenli töredezett szarkaláb-betűit, mert egy gombostűt vesz ki bluzából és egy kis sárga cédulácskát tűz oda hirtelen a jelentkezőívhez.

— Mit csinál, nénike?

— Semmit... semmit... — szabadkózik szégyenlősen, mint akit rajtakaptak. De ekkorra már kezembem az ív, elveszem róla a kis cédulát, melyen idétlenül gondos kalligráfiával, de talán még rútabban sorakozik a ceruzával írt figyelmeztetés:

„Ceruzával sokal szeben tudok írni mint tintával. Nem gyakorolok.“

Istenem, milyen nagy szüksége lehet ennek a nénikének erre az állásra.

Apácaareu nő következik most, nagy bársonyalap ül kontya bubján, blúza kék, zárt és szigorú, mint a missziós nővéreké. Egy nagy angol lexikont szorongat hóna alatt és eszperantójelvény fénylik kabátján. Belenézek a jelentkezőívébe. Régi előkelő családnév, előnevek, 35 éves, hajadon, gimnáziumi érettségije van. Most angol-órákat ad, abból él. *Keres havonta 650.000 koronát.*

Levegő és zálogház

Utána egy magas fiatalember lép az asztal elé, zöld erdészkalapban, tavaszi kabátban, esukló pirosak a hidegtől.

Közl. Érettségizett, jogászkodott, aztán éjjeli őr lett egy fatelepen, hogy megéljen; majd tejügynök. Hogy most miből él? Azt írta bele ebbe a rovatba lakonikusan: *levegő*.

Egy volt százados szintén csak egy szát ir ugyanide: *zálogház*. Egy kis gépirő-leányka meg: *A nénikém tart el*. Egy okleveles gépészmérnök tanításért kap lakást és rajzolásból él. Nagyon sokan egyszerűen azzal töltik ki e rovatot: „*rokonok kegyelméből*“, de talán még többen: „*özvegy édesanyám segítségéből, aki hatszázezer korona jegyzői stb. nyugdíjat kap*“. (Ó, azok az özvegy édesanyák!)

Csodálatosabbnál csodálatosabb karrierekkel találkozunk itt. Egyik érettségizett emberből hentesgéd lett, majd trafikban segített a kiszolgálásnál. Egy banküzlet volt tulajdonosa, ki még ma is aranykeretes cvikkert visel, egy darabig ügynökösködött, aztán napszámos lett és a „mi cimen lakik lakásában?“-rovatba egyszerűen azt írja: „*Agyrajáró*“, a „miből tartja el magát?“-cimübe pedig csak annyit: „*Eladom, amim van*“. Egy pár epigrammatikus szóban vannak ezeken az iveken összezsúfolva nagy élettragédiák. Ezek a szavak az igazi mélységmérő ónjai a magyar züllésnek és pusztulásnak, Egész sereg emberről olvassuk itt ki, hogy már évek óta havi félmilliókból tengetik életüket.

„Tönkrementem“

És ebben a végtelen nyomoruságban is itt-ott csodákat lát az ember. Most az asztalhoz jön például B. János volt fővárosi hivatalnok. Érettségizett, jogot és bölcsészetet végzett. Hitelesen bizonyítja, hogy 10.000 (azaz tizezer) korona végkielégítéssel bocsátották el. Azt beszél róla, hogy másfelve *havi négyszázezer koronából él és kegyelemből lakik*, mégis szálegyenes a tartása, büszkén áll elé, cvikkere mögött nagyintelligenciájú szemtörtlenül, kopott'rajta minden, de gondosan meg van foltozva és gondosan megvarrogatott barna bőrkesztyű van kezén. Előkelő és elegáns jelenség ma is, kabátja zsebéből aranybetűs könyv áll. Nézem: *Wundt Pszichológiája*.

Igy megy ez tovább véges-végig. A „milyen okból szünt meg alkalmazása?“ A kérdés mellé a legkülönbözőképpen írják be: leépítés, végkielégítés, cégfelszámolás, B-lista, létszámesökkentés, rossz konjunktura, vagy egyszerűen: „*tönkrementem*“. Százféle szót találunk itt arra, amit oda lehetett volna nyomtatni a hatóságoknak előre egy közös szóval: *Csonka Magyarország*. Jönnek öregek, bénák, ötgyermekes családapák, sokszor egy öregember egyszerre két ívet is kér és mire visszajön, már az életepárját is

hozza, az meg a másik kitöltött ívet, mert neki is kellene az egymilliós állás. Egyre jobban elszorul a szíven, egyre igazgaltalanabbnak érzek minden zsebemben lévő krajcárt. De végül mégis csak egy kis derű lopakodik be ebbe a szomorúságba.

Egy békebeli jogász

Egy ismerős arcot pillantok meg a tolongó sorok végén. Rongyban lobog a könyöke, enni kér a cipője. Különösen a kabátja ismerős nekem. Tolakszik, tolong szörnyen.

Három napja nálam járt, egy fiatal jogászbarátom panaszkodott, hogy elmullatta a pénzét, mindent zálogházba rakott és kérdezte, tudok-e adni neki egy igen-igen rongyos kabátot?

— Minek az?

— Kell, — mosolygott rejtélyesen, aztán előkelően hozzátette — a házmestertem fiának ígértem.

Adtam neki. És most, mintha ezt a kabátot látnám viszont. A kabát tulajdonosa azonban furesán, csodálkozva nézeget felém. Aztán egyszer csak elsomfordál. Az ívét azonban itt felejtí. Megnézem. Csakugyan ő az, de a joghallgató helyett azt írta be nagybetűkkel: B-lista. Családi állapotnak beírt négy gyermeket. Csak egyetlen rovat volt benne igaz, mert ő is azt írta be a „miből tartja el magát?“ rovatba: *Zálogház*. O.